

(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचा मराठीमध्ये अनुवाद)

मुंबई येथील उच्च न्यायालयात

दिवाणी अपीलिय अधिकारक्षेत्र

रिट याचिका क्रमांक १३८९५ / २०२४

नंदकुमार इन्फ्रास्ट्रक्चर एलएलपी

पॉवर ऑफ अ‍ॅटर्नी धारक -

श्री. शामसुंदर शाजीराम छाबड

वय ४४ वर्षे, धंदा : व्यवसाय,

कार्यालय : “त्रिशूल पॅलेस”

प्लॉट क्रमांक ३०, गुलमोहर कॉलनी,

आयटीआय गेंडामल समोर,

सातारा ४१५ ००२.

... याचिकाकर्ता

विरुद्ध

१. अधीक्षक अभियंता

राष्ट्रीय महामार्ग विभाग, पुणे

कार्यालय : मध्यवर्ती इमारत,

३, बी. जे. मेडिकल रोड, आगरकर नगर,

पुणे ४११ ००१.

२. कार्यकारी अभियंता,
राष्ट्रीय महामार्ग विभाग, पुणे,
कार्यालय : बंधकाम भवन,
हॉटेल सागर प्लाझा समोर कॅम्प,
पुणे ४११ ००१.

३. महाराष्ट्र सरकार
सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत
मंत्रालय, मुंबई.

४. श्री प्रणिल दत्तात्रय घागे,
वय : सज्ज्ञान, व्यवसाय,
रा. ड्यू ड्रॉप १-१०, सोनम रोड,
सासवड, पुणे

५. भारतीय संघराज्य
रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग
मंत्रालयामार्फत दयाकर भवन,
महर्षी कर्वे रोड, न्यू मरीन लाईन,
चर्चगेट, मुंबई – २०.

... प्रतिवादी

याचिकाकर्त्यासाठी श्री. सूर्यजीत पी. चव्हाण यांच्या सूचनेवरून श्री. युवराज नरवणकर.

प्रतिवादी क्रमांक १ ते ३/सरकारसाठी सरकारी वकील सुश्री. नेहा एस. भिडे,
त्यांच्यासोबत अतिरिक्त जीपी श्री. ओ. ए. चांदूरकर, आणि एजीपी सुश्री. जी. आर.
रघुवंशी.

प्रतिवादी क्रमांक ४ साठी श्री. तेजस देशमुख त्यांच्यासोबत श्री. एच. डी. चव्हाण.

प्रतिवादी क्रमांक ५ साठी श्री. दशरथ ए. दुबे.

न्यायमंच : मुख्य न्यायमूर्ती श्री. आलोक आराधे, आणि

न्यायमूर्ती श्री. संदीप व्ही. मारणे.

न्यायनिर्णय राखून ठेवल्याची तारीख : १६ जून २०२५

न्यायनिर्णय अधिघोषित केल्याची तारीख : २४ जून २०२५

न्यायनिर्णय (न्यायमूर्ती श्री. संदीप व्ही. मारणे यांनी पारित केला) :

१. न्यादेश. न्यादेशाची त्वरित बजावणी करण्यात आली. पक्षकारांच्या वतीने उपस्थित असलेल्या विद्वान वकिलांच्या संमतीने, याचिकेची अंतिम सुनावणी घेतली गेली.

२. याचिकाकर्त्याने प्रतिवादी क्रमांक २ च्या बोली (निविदामधील बोली) नाकारण्याच्या निर्णयाला आव्हान देत ही याचिका दाखल केली आहे, ज्यामुळे आक्षेपित

निविदा प्रक्रियेत त्यांची आर्थिक बोली विचारात घेण्यास नकार देण्यात आला आहे. याचिकाकर्त्याने प्रतिवादी क्रमांक १ आणि २ च्या प्रतिवादी क्रमांक ४ ला यशस्वी निविदाकार म्हणून घोषित करण्याच्या निर्णयाला देखील आव्हान दिले आहे.

३. याचिका दाखल करण्यामागील थोडक्यात वस्तुस्थिती म्हणजे प्रतिवादी क्रमांक १ आणि २ यांनी दिनांक २३ ऑगस्ट २०२४ रोजी राष्ट्रीय महामार्ग ९६५ डी वरील रस्ते देखभाल कामासाठी ३,२२,६३,४०४/- रुपये अंदाजे खर्चाची निविदा सूचना जारी केली. निविदा सूचनेनुसार याचिकाकर्त्याने त्यांची बोली सादर केली. निविदांची तांत्रिक छाननी पूर्ण झाल्यानंतर, नोटरीकृत व्यवसाय हस्तांतरण करार सादर करण्यात अयशस्वी झाल्याच्या आधारे याचिकाकर्त्याची बोली 'गैर-प्रतिसादात्मक' म्हणून नाकारण्यात आली. याचिकाकर्ता आणि मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्समधील संबंध दर्शविणारे कायदेशीर दस्तऐवज सादर करण्यात अयशस्वी होणे, वैधानिक लेखापरीक्षकाद्वारे वार्षिक उलाढालीचे प्रमाणपत्र न देणे, विहित नमुन्यात बोली क्षमता सादर न करणे, प्लान्ट इंजिनिअर आणि क्वालिटी सर्व्हेअरचे कागदपत्र न जोडणे इत्यादी विविध कारणे देऊन दिनांक २३ सप्टेंबर २०२४ रोजीच्या छाननी पत्रकाद्वारे याचिकाकर्त्याची बोली गैर-प्रतिसादात्मक म्हणून नाकारण्यात आली. याचिकाकर्त्याने दिनांक २३ सप्टेंबर २०२४ रोजी निवेदन दिले आणि संबंधित कागदपत्रे सादर केली. असे दिसून येते की मूल्यांकन समितीची बैठक दिनांक ३ ऑक्टोबर २०२४ रोजी झाली होती आणि दिनांक ४

ऑक्टोबर २०२४ रोजीच्या पत्राद्वारे, याचिकाकर्त्याला कळविण्यात आले की नोटरीकृत व्यवसाय हस्तांतरण करार सादर करण्यात अयशस्वी झाल्यामुळे त्यांची बोली गैर-प्रतिसादात्मक म्हणून नाकारण्यात आली आहे. याचिकाकर्त्याने दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजीच्या नकार पत्राला या याचिकेत आव्हान दिले आहे. दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजीच्या निवेदनाद्वारे, याचिकाकर्त्याने याचिकाकर्ता आणि मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्स यांच्यात झालेल्या व्यवसाय हस्तांतरणासाठीच्या सामंजस्य कराराची प्रत सादर केली. याचिकाकर्त्याला अपात्र ठरवण्याचा निर्णय मागे घेण्यात आला नसल्याने, त्यांनी दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजीच्या पत्राला आव्हान देत तसेच प्रतिवादी क्रमांक ४ ला अपात्र ठरवण्याची मागणी करणारी ही याचिका दाखल केली आहे. दिनांक १० ऑक्टोबर २०२४ रोजीच्या आदेशानुसार, या न्यायालयाने निर्देश दिले की विषय निविदेनुसार कार्यदिश जारी केल्यास, त्यावर कार्यवाही केली जाऊ नये.

४. याचिकाकर्त्याकडून उपस्थित असलेले विद्वान वकील श्री. नरवणकर यांनी असे सादर केले की याचिकाकर्त्याची बोली नाकारणे हे स्पष्टपणे मनमानी आणि तर्कहीन आहे. व्यवसाय हस्तांतरण कराराची नोटरीकृत प्रत सादर न केल्याच्या आधारावर बोली नाकारता येत नव्हती. दिनांक १७ सप्टेंबर २०१९ च्या शासन निर्णयानुसार, याचिकाकर्त्याला कमतरता भरून काढण्याची संधी दिली पाहिजे होती. कोणत्याही परिस्थितीत याचिकाकर्त्याने दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ च्या पत्राद्वारे व्यवसाय

हस्तांतरणाच्या जापनाची प्रत सादर केली. व्यवसाय हस्तांतरणाचा पुरावा देणारा कागदपत्र निविदा प्राधिकरणाने कधीही मागितला नव्हता.

५. श्री. नरवणकर यांनी असे सादर केले की निविदा प्राधिकरणाने याचिकाकर्त्याच्या बोलीचा विचार करताना मे. नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सचा अनुभव आणि आर्थिक पात्रता विचारात घेण्यास स्पष्टपणे नकार दिला आहे. कायद्याने हे स्पष्ट केले आहे की फर्मच्या घटक भागीदाराचा अनुभव फर्मचा अनुभव मानला जाऊ शकतो/गणला जाऊ शकतो आणि त्याच्या समर्थनार्थ, ते न्यू होरायझन्स लिमिटेड आणि इतर विरुद्ध युनियन ऑफ इंडिया आणि इतर ((१९९५) १ एससीसी ४७८) मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालावर भर दिला आहे. कोणत्याही परिस्थितीत मे. नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सचे एकमेव मालक म्हणजेच श्री. सहजीराम छाबड हे याचिकाकर्ता-नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन एलएलपीचे भागीदार आहेत. त्या मालकीची फर्म-मे. नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन याचिकाकर्त्यामध्ये विलीन झाली आहे. म्हणून त्यांनी असे सादर केले की प्रतिवादी क्रमांक १ आणि २ चा निर्णय मनमानी असल्याने, बाजूला सारला जाऊ शकतो.

६. या याचिकेला प्रतिवादी क्रमांक १ आणि २- सरकार तर्फे उपस्थित असलेले विद्वान अतिरिक्त सरकारी वकील श्री. चांदुरकर यांनी विरोध केला आहे. त्यांनी असे सादर केले की याचिकाकर्ता निविदा दस्तऐवजात नमूद केलेल्या पात्रता निकषांची पूर्तता करण्यात अयशस्वी ठरला आहे. वैध व्यवसाय हस्तांतरण करार नसल्यामुळे, निविदा

प्राधिकरण मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सचा अनुभव किंवा आर्थिक पात्रता याचिकाकर्त्याचा मानू शकले नाही. त्या याचिकाकर्त्याने मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सचे याचिकाकर्ता-एलएलपीमध्ये विलीनीकरण झाल्याबद्दल दिशाभूल करणारा दावा केला आहे आणि म्हणूनच निविदा कलमांखाली त्यांना अपात्र ठरवण्यात आले आहे. त्यांनी असे सादर केले की न्यू होरायझन्स लिमिटेड (सुप्रा) मधील सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाचा एलएलपीवर कोणतीही लागूता नाही. एलएलपीमधील भागीदाराचा तो अनुभव एलएलपीचा अनुभव मानला जाऊ शकत नाही आणि समर्थनार्थ, ते ए. जी. कन्स्ट्रक्शन कंपनी विरुद्ध फूड कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया आणि इतर (२०२१ एससीसी ऑनलाइन पी अँड एच ३०६) मध्ये पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाच्या निकालावर भर दिला. त्यांनी याचिका फेटाळण्याची विनंती केली.

७. प्रतिवादी क्रमांक ४ कडून उपस्थित असलेले विद्वान वकील श्री तेजस देशमुख यांनीही याचिकेला विरोध केला आहे. त्यांनी मर्यादित दायित्व भागीदारी कायदा, २००८ (कायदा) च्या कलम २३ च्या तरतुदींवर भर दिला, कारण एलएलपीचा भागीदार हा एलएलपीपेक्षा वेगळा व्यक्ती/संस्था आहे. ते कथित व्यवसाय हस्तांतरण कराराच्या सत्यतेवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित करतील, जो दिनांक २९ फेब्रुवारी २०२४ रोजी अंमलात आणला गेला आहे असे दाखवले आहे परंतु दिनांक १८ मे २०२४ रोजी आहे. मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्स याचिकाकर्ता-एलएलपीमध्ये विलीन झाल्याचे मानले जाऊ शकत

नाही कारण दिनांक १८ मे २०२४ रोजी झालेल्या कथित विलीनीकरण कराराच्या अंमलबजावणीनंतर दिनांक २१ ऑगस्ट २०२४ रोजी मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सच्या नावाने कार्यादेश-वर्क ऑर्डर जारी करण्यात आली आहे. अशा प्रकारे याचिकाकर्त्याने बनावट कागदपत्रांवर अवलंबून राहून भारतीय संविधानाच्या कलम २२६ अंतर्गत या न्यायालयाकडून विवेकाधीन दिलासा मिळण्यास पात्र नाही. तो याचिकाकर्ता मर्यादित दायित्व भागीदारी कायदा, २००८ अंतर्गत नोंदणीकृत एक कॉर्पोरेट संस्था आहे आणि म्हणूनच मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शनचा अनुभव किंवा आर्थिक प्रमाणपत्र याचिकाकर्ता एलएलपी म्हणून मानले जाऊ शकत नाही. एलएलपीच्या शेअरहोल्डिंग पॅटर्नमध्ये विलीनीकरण किंवा बदल करण्यासाठी कायद्याच्या कलम ६० अंतर्गत काही विशिष्ट प्रक्रिया पाळल्या पाहिजेत आणि अशी प्रक्रिया पाळली गेली आहे हे दर्शविणारे काहीही अभिलेखावर नाही. म्हणूनच याचिकाकर्त्याने ज्या व्यवसाय हस्तांतरण करारावर भर दिला आहे त्याबाबत कोणतीही दखल घेतली जाऊ शकत नाही. त्यानुसार त्यांनी याचिका फेटाळण्याची विनंती केली.

८. आम्ही युक्तिवादांचा विचार केला आहे आणि प्रकरणाच्या नोंदी पाहिल्या आहेत.

९. दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजीच्या पत्रव्यवहाराद्वारे प्रतिवादी क्रमांक १ आणि २ यांनी नोटरीकृत व्यवसाय हस्तांतरण करार सादर न करण्याचे कारण सांगून याचिकाकर्त्याची बोली नाकारली आहे. दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजी नकार पत्र

जारी करण्यापूर्वी, मूल्यांकनाचा निकाल जाहीर करणारे एक छाननी पत्रक प्रकाशित करण्यात आले होते, ज्या अंतर्गत याचिकाकर्त्याची बोली खालील कारणांमुळे गैर-प्रतिसादात्मक घोषित करण्यात आली होती :-

अ. क्रं.	कंत्राटदारांची नावे	मूल्यांकनाचा निकाल
४	मेसर्स नंदकुमार इन्फ्रास्ट्रक्चर एलएलपी	*वार्षिक उलाढाल वैधानिक लेखापरीक्षकाद्वारे प्रमाणित केलेली नाही, परंतु चार्टर्ड अकाउंटंटद्वारे प्रमाणित केलेली आहे. *आरएफपी दस्तऐवजाप्रमाणे विहित नमुन्यात बोली क्षमता सादर केलेली नाही. *प्लांट इंजिनिअर आणि क्वांटिटी सर्व्हेअरचे कागदपत्र जोडलेले नाही. इलेक्ट्रॉनिक नियंत्रणांसह ड्रम टाईप हॉट मिक्स प्लांट *(किमान ६०-९० टीपीएच क्षमता) सादर केलेला नाही. *बोलीदार नंदकुमार इन्फ्रा-स्ट्रक्चर्स एलएलपी नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सशी संबंध दर्शविणारा कोणताही कायदेशीर कागदपत्र प्रदान करण्यात अपयशी.

१०. याचिकाकर्त्याने दिनांक २३ सप्टेंबर २०२४ रोजी विविध कागदपत्रे सादर करून

त्यांची पात्रता जाहीर करण्याची मागणी करणारे निवेदन सादर केले. त्यानंतर प्रतिवादी क्रमांक १ आणि २ यांनी दिनांक २५ सप्टेंबर २०२४ रोजी याचिकाकर्त्याने सादर केलेली कागदपत्रे आणि प्रतिसादाविरुद्ध खालील टिप्पणी करून पत्रव्यवहार जारी केला :-

कंत्राटदाराचे नाव	अपलोड केलेल्या मूल्यांकनाचा निकाल	अनुपालन	स्पष्टीकरण
मेसर्स नंदकुमार इनफ्रास्ट्रक्चर्स एलएलपी	गैर- प्रतिसादात्मक १. वार्षिक प्रमाणित उलाढाल कायदेशीर नसलेल्या ऑडिटरने, परंतु चार्टर्ड अकाउंटंटने प्रमाणित. २. बोली क्षमता आरपीएफ दस्तऐवजाप्रमाणे निर्धारित नमुन्यात सादर केलेली नाही.	प्रतिसाद देणारा आणि पात्र १. निविदा अटी ४.५.३ नुसार सामान्य अनुभव अर्जदाराने खालील किमान निकष पूर्ण केले पाहिजेत (अ) अर्ज केलेल्या कराराच्या/कराराच्या मूल्याच्या ४०% च्या गेल्या पाच वर्षात सरासरी वार्षिक आर्थिक उलाढाल (सिव्हिल इंजिनिअरिंगच्या सर्व वर्गांमध्ये फक्त बांधकामांमध्ये प्रगतीपथावर असलेल्या आणि	१)अ) आयटीबी-४, ३-(एफ) नुसार, बोलीदाराच्या आर्थिक स्थितीवरील अहवाल जसे की नफा आणि तोटा

	३. प्लांट इंजीनियर अँड क्रेनिटी सर्व्हेअर संलग्न दस्तऐवज सादर केला नाही ४. इलेक्ट्रॉनिक नियंत्रणांसह ड्रम टाईप हॉट मिक्स प्लांट *(किमान ६०-९० टीपीएच क्षमता) सादर केलेला नाही.	पूर्ण झालेल्या कामांसाठी बिलिंग म्हणून परिभाषित). हे चार्टर्ड अकाउंटंटद्वारे योग्यरित्या ऑडिट केले पाहिजे. ज्या वर्षी कोणतीही उलाढाल दर्शविली जात नाही तो वर्ष देखील सरासरी उलाढाल काढण्यासाठी विचारात घेतला जाईल. जो लिफाफा क्रमांक १ मध्ये अपलोड केला आहे म्हणून तुमचा मुद्दा क्रमांक १ अवैध आहे. २. निविदा अट क्रमांक ४.५.९ नुसार बोली क्षमता सादर केली जाते. बोली कमीत कमी पात्रता निकष पूर्ण करणारा अर्जदार केवळ तेव्हाच पात्र ठरेल जेव्हा त्यांची उपलब्ध बोली क्षमता	स्टेटमेंट आणि गेल्या पाच वर्षांचा ऑडिटरचा अहवाल, जो वैधानिक ऑडिटरने योग्यरित्या प्रमाणित केला आहे. येथे हे स्पष्ट करण्याची विनंती करण्यात येत आहे की एस.के. सोमण, चार्टर्ड अकाउंटंट, ज्यांनी बॅलन्स शीट, पी अँड एल स्टेटमेंट इत्यादींचे ऑडिट केले आहे, ते एक वैधानिक ऑडिटर आहेत. २) निविदाकाराने केवळ
--	--	--	---

		एकूण बोली मूल्यापेक्षा जास्त असेल. उपलब्ध बोली क्षमता खालीलप्रमाणे मोजली जाईल: १. मूल्यांकन केलेली उपलब्ध बोली क्षमता = (ए x एन x २-बी), म्हणून तुमचा मुद्दा क्रमांक २ अवैध आहे. ३. निविदा अटी ४.५.४ नुसार निविदेत प्लॉट इंजिनिअर आणि क्वांटिटी सर्व्हेअरची माहिती अपलोड केली आहे. वैयक्तिक क्षमता अर्जदाराकडे खालील पदे भरण्यासाठी योग्य पात्रताधारक व्यक्ती असणे आवश्यक आहे. अर्जदाराने प्रत्येक पदासाठी एका प्रमुख उमेदवाराची आणि पर्यायी व्यक्तीची	पीडब्ल्यूडीच्या कामांसाठी निविदा क्षमता प्रमाणपत्र सादर केले. ब चे मूल्य स्पष्टपणे नमूद केलेले नाही. आपल्याला विनंती केली जाते की त्यांनी ब च्या अद्ययावत मूल्यासह बोली क्षमता प्रमाणपत्र सादर करावे. ब च्या मूल्यासंबंधी दस्तऐवज सादर करावेत. ३. निविदाकाराला प्लॉट इंजिनिअर आणि क्वांटिटी
--	--	--	---

		माहिती द्यावी, त्यासाठी कागदपत्रे अपलोड करण्यासाठी निविदेत कोणतीही विशिष्ट अट नाही. म्हणून तुमचा मुद्दा क्रमांक ३ अवैध आहे. ४. या कामासाठी अॅटलास एबीपी १२० टीपीएचचा ४ बॅच प्रकारचा हॉट मिक्स प्लांट रिसायकलिंग युनिटसह उपलब्ध आहे. खरेदी करार, एम.ओ.एस.टी. प्रमाणपत्र आणि इतर सर्व सहाय्यक कागदपत्रे निविदा फाइल क्रमांक ६ पृष्ठ क्रमांक ७३ ते ८२ मध्ये आणि एम.ओ.एस.टी. प्रमाणपत्र पृष्ठ क्रमांक ९६ वर जोडलेले आहेत. म्हणून तुमचा मुद्दा क्रमांक ४ अवैध आहे.	सर्व्हेअरच्या तपशीलासंदर्भातील कागदपत्रे सादर करण्याची विनंती केली जाते. ४. मान्य केले
--	--	--	--

--	--	--	--

याशिवाय मेसर्स नंदकुमार इन्फ्रास्ट्रक्चर एलएलपी नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सशी विलीनीकरण किंवा संबंधाबाबत कोणतेही कायदेशीर कागदपत्र प्रदान करण्यात अयशस्वी ठरले आहे. म्हणून, बोलीदारांना यासंबंधी स्पष्टीकरण किंवा संबंधित कागदपत्र सादर करण्याची विनंती केली जाते.

बोलीदारांना सर्व संबंधित कागदपत्रे दिनांक २६/०९/२०२४ रोजी सायंकाळी ५:३० वाजेपर्यंत या कार्यालयात सादर करण्याची विनंती करण्यात येते.

११. अशाप्रकारे, दिनांक २५ सप्टेंबर २०२४ रोजीच्या पत्रव्यवहारानुसार, याचिकाकर्त्याला मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सशी विलीनीकरण किंवा संबंध सिद्ध करणारा कायदेशीर दस्तऐवज सादर करण्याचे निर्देश देण्यात आले होते. कलम ४.५.३ अंतर्गत नमूद केलेल्या सामान्य अनुभवाशी संबंधित निकष आणि कलम ४.५.६ अंतर्गत नमूद केलेल्या आर्थिक स्थितीची पूर्तता करण्यासाठी हे दस्तऐवज मागितले गेले होते. याचिकाकर्त्याने दिनांक २६ सप्टेंबर २०२४ रोजी खालील प्रमाणे उत्तर सादर केले :-

"वरील विषयाच्या संदर्भात, आम्ही तुम्हाला विनंती केलेली/आवश्यक असलेली सर्व कागदपत्रे सादर करतो. त्याची माहिती या पत्रासोबत जोडली आहे.

नंदकुमार इन्फ्रास्ट्रक्चर्स एलएलपीचे नंदकुमार कन्स्ट्रक्शनसोबत विलीनीकरण किंवा संबंधाबाबत आम्ही निविदा लिफाफा क्रमांक १ मध्ये कागदपत्रे सादर केली आहेत. फाइल क्रमांक ५ पृष्ठ क्रमांक १

ते १० प्रती तुमच्या संदर्भासाठी जोडल्या आहेत.

पुढे, आम्ही तुम्हाला विनंती करतो की सादर केलेल्या कागदपत्रांचे पुनरावलोकन करा आणि आवश्यक असल्यास कोणतेही अतिरिक्त कागदपत्रे किंवा स्पष्टीकरण मागवा. निष्पक्ष आणि प्रामाणिक स्पर्धेच्या हितासाठी आणि सरकार/सार्वजनिक हिताच्या हितासाठी आमचा बोली लिफाफा क्रमांक २ पात्र ठरवा आणि उघडा.”

१२. याचिकाकर्त्याला दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजीच्या पत्राद्वारे त्यांची बोली नाकारण्याचा निर्णय कळवण्यात आला होता जो असा आहे:-

"वरील विषयाच्या कामाच्या निविदेसाठी, या कार्यालयाने निविदाकाराच्या कागदपत्रांची तांत्रिक तपासणी पूर्ण केली आहे.

त्यानुसार, "नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन" आणि "नंदकुमार इन्फ्रास्ट्रक्चर एलएलपी" यांच्या संबंध/विलीनीकरणासाठी कायदेशीर दस्तऐवजाबाबत संदर्भ क्रमांक १ द्वारे तुम्ही सादर केलेले कागदपत्रे समिती विचारात घेत नाही.

म्हणून, नोटराइज्ड व्यवसाय हस्तांतरण करार सादर न केल्याच्या आधारावर, ते निविदा पात्रतेसाठी विचारात घेतले जाऊ शकत नाही. म्हणून "अ-प्रतिसादात्मक".

१३. प्रतिज्ञापत्रासह, प्रतिवादी क्रमांक १ आणि २ यांनी दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजीचा तपशीलवार छाननी पत्रक सादर केला आहे, जो याचिकाकर्त्याच्या बोली नाकारण्याची नेमकी कारणे खालीलप्रमाणे स्पष्ट करतो :-

वरिष्ठ ना.	कंत्राटदारांची नावे	मूल्यमापनाचा निकाल
------------	---------------------	--------------------

४	मेसर्स नंदकुमार इन्फ्रास्ट्रक्चर एलएलपी	निविदाकार 'नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन एलएलपी'ची स्थापना एप्रिल २०२४ मध्ये झाली असून निविदाकाराने मालकी कंपनी 'नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन' कडून अनुभव निविदाकाराला हस्तांतरित करण्यासंदर्भात १०० रुपयांच्या स्टॅम्प पेपरवर प्रतिज्ञापत्र दिले आहे. हे लक्षात घेणे महत्वाचे आहे की अशा प्रकरणांमध्ये, 'व्यवसाय हस्तांतरण करार' अनिवार्य आहे जो हस्तांतरित व्यक्तीच्या ताज्या ताळेबंदासह हस्तांतरित अनुभव, मालमत्ता, दायित्वे इत्यादींचा तपशील देतो. सध्याच्या प्रकरणात, निविदाकाराने नोटराइज्ड व्यवसाय हस्तांतरण करार प्रदान केला नसल्यामुळे, मागील फर्मच्या अनुभवाचा विचार केला जाऊ शकत नाही.
---	---	--

१४. नोटरीकृत व्यवसाय हस्तांतरण करार सादर करण्यात अयशस्वी झाल्यामुळे दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजी त्यांची बोलती नाकारण्यात आल्यानंतर, याचिकाकर्त्याने दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ च्या पत्रासह व्यवसाय हस्तांतरणासाठी सामंजस्य कराराची

प्रत सादर केली.

१५. या प्रकरणात विचाराधीन मुद्दा असा आहे की याचिकाकर्ता-एलएलपीला स्वतःची पात्रता स्थापित करण्यासाठी मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सचे मालक असलेल्या त्यांच्या भागीदाराच्या पात्रतेच्या कागदपत्रांवर अवलंबून राहण्याची परवानगी दिली जाऊ शकते का.

१६. याचिकाकर्त्याने न्यू होरायझन्स लिमिटेड (सुप्रा) मधील सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालावर अवलंबून राहून परिच्छेद २३ मध्ये खालीलप्रमाणे निर्णय दिला आहे :-

२३. जरी असे गृहीत धरले गेले की दिनांक २२-४-१९९३ च्या निविदा मागवण्याच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अनुभवाबाबतची आवश्यकता ही निविदा विचारात घेण्याच्या पात्रतेची अट आहे, जरी आम्हाला त्याचा कोणताही आधार आढळला नाही, तरी अनुभवाबाबतची ही आवश्यकता असा अर्थ लावता येत नाही की हा अनुभव केवळ निविदाधारकाचाच असावा. अशी परिस्थिती कल्पना करणे शक्य आहे जिथे भूतकाळातील अनुभव असलेल्या व्यक्तीने भागीदारीमध्ये प्रवेश केला आहे आणि निविदा भागीदारी फर्मच्या नावाने सादर केली आहे ज्याला स्वतःच्या नावावर कोणताही भूतकाळातील अनुभव नसेल. याचा अर्थ असा नाही की फर्मच्या भागीदारांपैकी एकाचा पूर्वीचा अनुभव विचारात घेतला जाऊ शकत नाही. त्याचप्रमाणे, कंपनी कायद्यांतर्गत भूतकाळातील अनुभव असलेली कंपनी दुसऱ्या कंपनीशी विलीनीकरण किंवा विलीनीकरणाच्या परिणामी पुनर्रचना करू शकते ज्याला असा कोणताही भूतकाळातील अनुभव नसेल आणि निविदा पुनर्गठित कंपनीच्या

नावाने सादर केली जाते. अनुभवाविषयीच्या आवश्यकतेचा असा अर्थ असू शकत नाही की पुनर्गठित कंपनीत विलीन झालेल्या कंपनीचा अनुभव विचारात घेतला जाऊ शकत नाही कारण निविदा तिच्या नावावर सादर केलेली नाही आणि पुनर्गठित कंपनीच्या नावावर सादर केली गेली आहे ज्याच्या नावावर अनुभव नाही. उलट कंपनीमध्ये फूट पडू शकते आणि कंपनीच्या व्यवसायाच्या विशिष्ट क्षेत्राची काळजी घेणारे व्यक्ती ती सोडल्यानंतर नवीन कंपनी तयार करतात. नवीन कंपनी, जरी त्या क्षेत्रातील अनुभवी व्यक्ती असली तरी, तिच्या नावावर अनुभव नाही तर मूळ कंपनी ज्याच्या नावावर अनुभवी व्यक्ती आहेत, तिच्याकडे अनुभवी व्यक्तींची कमतरता आहे. अनुभवाबाबतच्या आवश्यकतेचा अर्थ असा नाही की मूळ कंपनीच्या ऑफरचा विचार केला पाहिजे कारण तिच्या नावावर अनुभव आहे जरी तिच्याकडे अनुभवी व्यक्ती नाहीत आणि नवीन कंपनीच्या ऑफरकडे दुर्लक्ष केले पाहिजे कारण तिच्या नावावर अनुभव नाही जरी तिच्याकडे या क्षेत्रातील अनुभवी व्यक्ती आहेत. अनुभवाच्या आवश्यकतेचा विचार करताना हे लक्षात ठेवले पाहिजे की ही आवश्यकता व्यावसायिक व्यवहारासाठी ऑफर मागवणाऱ्या दस्तऐवजात समाविष्ट आहे. अशा दस्तऐवजाच्या अटी आणि शर्ती एका विवेकी व्यावसायिकाच्या दृष्टिकोनातून समजून घ्याव्यात. जेव्हा एखादा व्यावसायिक एखाद्या कामाच्या करारात प्रवेश करतो तेव्हा तो कामाच्या कामगिरीची जबाबदारी सोपवलेल्या व्यक्तीच्या पात्रतेबद्दल स्वतःला खात्री देण्याचा प्रयत्न करतो. अशा प्रमाणपत्रांची व्यावसायिक दृष्टिकोनातून तपासणी केली पाहिजे म्हणजेच जर एखाद्या कंपनीसोबत करार करायचा असेल तर तो कंपनीची पार्श्वभूमी आणि त्याचे नियंत्रण असलेल्या व्यक्ती आणि काम अंमलात आणण्याची त्यांची क्षमता तपासेल. तो कंपनीच्या नावाने नाही तर कंपनीच्या मागे असलेल्या व्यक्तींकडून जाईल.

(अधोरेखित केले आहे)

१७. या न्यायालयाच्या खंडपीठाने सागर लूकआउट विरुद्ध महाराष्ट्र गृहनिर्माण आणि क्षेत्र विकास प्राधिकरण आणि इतर (२०२२ एससीसी ऑनलाइन बॉम्बे १४८३) मध्ये भागीदाराच्या अनुभवाचा भागीदारी फर्म म्हणून विचार करण्याच्या मुद्द्यावरही निर्णय दिला आहे. न्यू होरायझन्स लिमिटेड (सुप्रा), माँ नबादुर्गा कन्स्ट्रक्शन विरुद्ध सरोज कुमार जेना (२०१५ एससीसी ऑनलाइन एससी १९३३) आणि आयएमएस भाटिया ट्रान्सपोर्ट कॉन्ट्रॅक्टर विरुद्ध युनियन ऑफ इंडिया (२०२१(४) एमएच.एल.जे. २३३) मध्ये या न्यायालयाच्या खंडपीठाच्या निकालांसह सर्वोच्च न्यायालयाच्या विविध निकालांचा संदर्भ घेतल्यानंतर, या न्यायालयाने परिच्छेद ३१, ३३, ३४ आणि ३५ मध्ये खालीलप्रमाणे निर्णय दिला आहे:-

३१. आयएमएस भाटिया ट्रान्सपोर्ट कॉन्ट्रॅक्टर (सुप्रा) मधील या न्यायालयाच्या समन्वय खंडपीठाने न्यू होरायझन्स लिमिटेड (सुप्रा) आणि माँ नबादुर्गा कन्स्ट्रक्शन (सुप्रा) मधील सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयांचे पालन केले आणि परिच्छेद १९ मध्ये असे निरीक्षण नोंदवले:

“१९. वरील प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने असे म्हटले आहे की मागील अनुभव असलेली व्यक्ती भागीदारीमध्ये प्रवेश करते आणि निविदा भागीदारी फर्मच्या नावाने सादर केली जाते ज्याच्या नावावर कोणताही मागील अनुभव असू शकत नाही. याचा अर्थ असा नाही की फर्मच्या भागीदारांपैकी एकाचा पूर्वीचा अनुभव विचारात घेतला जाऊ शकत नाही.

अनुभव अमूर्त आहे. तो आर्थिक दृष्टीने मोजता येत नाही. भागीदारी कायद्याच्या कलम १४ अंतर्गत विचारात घेतल्याप्रमाणे अनुभव ही मालमत्ता नाही.”

३३. या तथ्यांमध्ये, समितीने हे दस्तऐवज रद्द करण्याचा दृष्टिकोन, फर्मचा अनुभव स्वतः विचारात घेण्यास प्रासंगिक आहे आणि तिच्या भागीदाराचा नाही, हे समजून घेऊन, न्याय्य आहे का ते तपासूया. अशा परिस्थितीत काय होते जेव्हा फर्मकडे आवश्यक अनुभव असतो परंतु भागीदार अनुभवापासून कमी पडतात? अशी फर्म पात्र मानली जाईल का? अशी परिस्थिती असू शकते जिथे फर्मकडे अनुभव नसेल परंतु काम अंमलात आणणारे भागीदार अनुभवी असतील. आरएफपी मध्ये 'बोली देणारा' हा शब्द परिभाषित केलेला नाही.

३४. हा एक स्थापित कायदा आहे की भागीदारी ही तिच्या भागीदारांसाठी एक संक्षिप्त नाव आहे आणि अनुभव हा एक मानवी गुणधर्म आहे जो सामान्य अर्थाने फर्मच्या मालमत्तेचा किंवा मालमत्तेचा भाग बनत नाही. काम करणाऱ्या व्यक्तींचा अनुभव विचारात घ्यावा लागेल. न्यू होरायझन्स लिमिटेड (सुप्रा) मध्ये त्यांच्या लॉर्डशिप्सनी काय निरीक्षण केले याबद्दलची ही आमची समज आहे.

३५. या मुद्द्याकडे दुसऱ्या दृष्टिकोनातून पाहिल्यास, एमएचएडीबी सारखा विवेकी व्यावसायिक अशा फर्मच्या नावे निविदा देईल का ज्याच्या भागीदारांकडे आवश्यक अनुभव नाही? एक विवेकी व्यावसायिक म्हणून, अर्थातच, त्याचे व्यावसायिक हित पाहणे एमएचएडीबी ला सोडले पाहिजे आणि अशा निर्णयांमध्ये हस्तक्षेप करण्याची व्याप्ती अत्यंत

मर्यादित आहे. परंतु एमएचएडीबी ला 'बोली देणारा' या शब्दाचा शब्दशः अर्थ लावण्याची परवानगी देणे, म्हणजे फर्मचा अनुभवच पात्र ठरेल, ही गोष्ट आपल्यासाठी कौतुकास्पद नाही. येथेच व्ही. पुनन थॉमस (सुप्रा) मधील हिज लॉर्डशिप मॅथ्यू जे. यांचे निरीक्षण जे आम्ही या निकालाच्या परिच्छेद १९ मध्ये उद्धृत केले आहे ते महत्त्वाचे आहे. आरएफपी मध्ये अशी कोणतीही तरतूद नाही की बोलीदाराला फर्मचा स्वतःचा अर्थ सांगण्याचा मर्यादित अर्थ दिला जातो आणि त्याचा प्रभारी व्यक्ती नाही. बोलीदाराचा अर्थ फर्मचा प्रभारी व्यक्ती असा समजला पाहिजे, जरी बोली फर्मने किंवा त्याच्या वतीने केली असली तरी. निविदा मागवणारी सूचना ही कृती स्वीकारण्यास प्रतिबंध करत नाही. जर एमएचएडीबी चा युक्तिवाद स्वीकारायचा असेल, तर एकदा अनुभवी फर्मने बोली लावली की, प्रभारी व्यक्ती अनुभवी असो वा नसो, फर्मची बोली विचारात घेण्यास पात्र मानावी लागेल.

१८. ट्रायओ स्टोनी मार्ट विरुद्ध जमाल अहमद आणि इतरांमध्ये ((२०१८) ३ गुवाहाटी कायदा रिपोर्टर ९२) मध्ये गुवाहाटी उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने असेही म्हटले आहे की भागीदाराचा अनुभव हा भागीदारी फर्मचा अनुभव मानला जाऊ शकतो, असे खंडपीठाने परिच्छेद २५ ते २९ मध्ये खालीलप्रमाणे निकाल दिला आहे:-

२५. भागीदारी फर्म ही कायदेशीर व्यक्ती नाही हे एक निश्चित विधान आहे. ही व्यक्तींची एक संघटना आहे जिथे वैयक्तिक भागीदारांची वैयक्तिक ओळख ओळखली जाते. याचा अर्थ असा की भागीदारी फर्म ही भागीदारांचा संग्रह आहे आणि दुसरे काहीही नाही. ती कायदेशीर अस्तित्व नाही आणि तिचे कोणतेही वेगळे कायदेशीर अस्तित्व नाही. भागीदारीचे सदस्य

असलेल्या व्यक्तींसाठी हे एक सामान्य नाव आहे. त्याशिवाय, या कलमाची आवश्यकता अशी नाही की जर ती भागीदारी फर्म असेल तर आर्थिक सुदृढता प्रमाणपत्र निविदा देणाऱ्या फर्मचे असले पाहिजे. त्यात फक्त एवढेच म्हटले आहे की खाण भाडेपट्टा/करार चालवण्याची आर्थिक क्षमता निश्चित करणारे संबंधित उपायुक्त किंवा उपविभागीय अधिकाऱ्यांचे आर्थिक सुदृढता प्रमाणपत्र निविदा कागदपत्रांसोबत असले पाहिजे.

२६. न्यू होरायझन्स लिमिटेड विरुद्ध युनियन ऑफ इंडिया, (१९९५) १ एससीसी ४७८ मध्ये, सर्वोच्च न्यायालय निविदाधारकांसाठी पात्रता निकषांपैकी एकाचे मूल्यांकन करण्याचा विचार करत होते, म्हणजेच निविदा मूल्यांकन समितीकडून 'अनुभव'. त्या प्रकरणातील निविदाधारक एक संयुक्त उपक्रम कंपनी होती. त्या प्रकरणाच्या संदर्भात, सर्वोच्च न्यायालयाने असे म्हटले की 'अनुभव' संबंधी आवश्यकता म्हणजे असा 'अनुभव' केवळ निविदाधारकाचाच असावा असा अर्थ लावता येत नाही. अशी परिस्थिती कल्पना करणे शक्य होते जिथे भूतकाळातील अनुभव असलेल्या व्यक्तीने भागीदारीमध्ये प्रवेश केला असेल आणि निविदा भागीदारी फर्मच्या नावाने सादर केली गेली असेल, ज्याच्या स्वतःच्या नावावर कोणताही भूतकाळातील अनुभव नसेल. याचा अर्थ असा नाही की फर्मच्या भागीदारांपैकी एकाचा पूर्वीचा अनुभव विचारात घेतला जाऊ शकत नाही. त्याचप्रमाणे, कंपनी कायदा, १९५६ अंतर्गत स्थापन झालेल्या कंपनीला मागील अनुभव असलेल्या दुसऱ्या कंपनीशी विलीनीकरण किंवा विलीनीकरणाच्या परिणामी पुनर्रचना करता येते ज्याला असा कोणताही मागील अनुभव नसू शकतो आणि निविदा पुनर्गठित कंपनीच्या नावाने सादर केली जाते. पुनर्गठित कंपनीत विलीन झालेल्या कंपनीचा 'अनुभव' विचारात घेतला जाऊ शकत नाही कारण निविदा तिच्या नावाने

सादर केलेली नाही आणि पुनर्गठित कंपनीच्या नावाने सादर केली गेली आहे ज्याच्या नावात 'अनुभव' नाही. उलट, कंपनीमध्ये फूट पडू शकते आणि कंपनीच्या व्यवसायाच्या विशिष्ट क्षेत्राची काळजी घेणारे व्यक्ती ती सोडल्यानंतर नवीन कंपनी स्थापन करतात. नवीन कंपनीमध्ये त्या क्षेत्रात 'अनुभव' असलेल्या व्यक्तींना त्यांच्या नावावर कोणताही अनुभव नसतो तर मूळ कंपनीच्या नावावर 'अनुभव' असलेल्या कंपनीकडे अनुभवी व्यक्ती नसतात. 'अनुभव' संबंधी आवश्यकतेचा अर्थ असा नाही की मूळ कंपनीच्या ऑफरचा विचार केला पाहिजे कारण तिच्या नावावर 'अनुभव' आहे जरी तिच्याकडे अनुभवी व्यक्ती नाहीत आणि नवीन कंपनीच्या ऑफरकडे दुर्लक्ष केले पाहिजे कारण तिच्या नावावर 'अनुभव' नाही जरी तिच्याकडे या क्षेत्रात 'अनुभव' असलेले व्यक्ती आहेत. सर्वोच्च न्यायालयाने असे म्हटले आहे की 'अनुभव' संबंधी आवश्यकतेचा विचार करताना, हे लक्षात ठेवले पाहिजे की ही आवश्यकता व्यावसायिक व्यवहारासाठी ऑफर आमंत्रित करणाऱ्या दस्तऐवजात समाविष्ट आहे. अशा दस्तऐवजाच्या अटी आणि शर्तीचा अर्थ एका विवेकी व्यावसायिकाच्या दृष्टिकोनातून लावावा लागेल. त्यानंतर, सर्वोच्च न्यायालयाने संयुक्त उपक्रमाच्या विकसित होत असलेल्या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण दिले.

२७. आमच्या विचारात, 'अनुभवाच्या' पात्रतेच्या आवश्यकतेबाबत सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेले युक्तिवाद, विक्री सूचनेच्या कलम १२(ड) अंतर्गत आवश्यक असलेल्या आर्थिक सुदृढता प्रमाणपत्राच्या बाबतीत देखील लागू होतील.

२८. मास्टर मरीन सर्व्हिसेस (प्रा.) लि. विरुद्ध मेटकाल्फे अँड हॉजकिन्सन (प्रा.) लि., (२००५)

६ एससीसी १३८ मध्ये, सर्वोच्च न्यायालयाने निविदा अटींच्या संदर्भात, ज्यामध्ये बोली लावणाऱ्याला विमा कायद्यांतर्गत सर्वेक्षक/तोटा निर्धारक म्हणून काम करण्याचा परवाना असणे आवश्यक आहे, असा निर्णय दिला, की निविदा दस्तऐवजात असे म्हटलेले नाही की एखाद्या कंपनीने बोली लावली असेल तर, विमा कायद्यांतर्गत सर्वेक्षक/तोटा निर्धारक म्हणून काम करण्याचा परवाना कंपनीच्या नावावर असावा किंवा कंपनीच्या अध्यक्ष किंवा संचालकांच्या नावाने वैयक्तिकरित्या परवाना असणे हे निविदेच्या आवश्यकतेचे वैध पालन मानले जाणार नाही.

२९. या प्रकरणात, कलम १२(ड) ची आवश्यकता अशी आहे की निविदा कागदपत्रांसोबत खाण भाडेपट्टा/करार चालवण्याची आर्थिक क्षमता निश्चित करणारे आर्थिक सुदृढता प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे जे संबंधित उपायुक्त/उपविभागीय अधिकाऱ्यांकडून मिळवायचे आहे. जर निविदा देणारा भागीदारी फर्म असेल तर आर्थिक सुदृढता प्रमाणपत्र भागीदारी फर्मचे असणे आवश्यक आहे असे कुठेही म्हटले नाही. आम्ही आधीच नमूद केले आहे की भागीदारी फर्म ही कायदेशीर संस्था नाही आणि ती केवळ व्यक्तींची संघटना आहे. ती भागीदारीमध्ये समाविष्ट असलेल्या वैयक्तिक भागीदारांचे सामूहिक नाव आहे. भागीदारी फर्म कायदेशीर व्यक्ती नसल्यामुळे, अंतिम जबाबदारी भागीदारांची असेल. प्रत्येक भागीदार भागीदारी फर्मच्या सर्व कृतींसाठी संयुक्तपणे तसेच स्वतंत्रपणे जबाबदार असतो. म्हणून, निश्चित कायदेशीर स्थिती लक्षात घेता, भागीदारीमध्ये समाविष्ट असलेल्या कोणत्याही भागीदाराचे आर्थिक सुदृढता प्रमाणपत्र, आमच्या मते, वरील अटीची आवश्यकता पूर्ण करेल. विशिष्ट निविदाधारक आर्थिकदृष्ट्या सक्षम असो वा नसो, तो निर्णय निविदा प्राधिकरणाचा असेल

किंवा उच्च अधिकाऱ्यांचा असेल, ज्यामध्ये आसाम गौण खनिज सवलत नियम, २०१३ अंतर्गत अपीलीय प्राधिकरणाचा समावेश असेल. सामान्यतः, न्यायालयाने आर्थिक सक्षमतेबद्दलची त्यांची समज प्रशासकीय अधिकाऱ्यांच्या समजुतीऐवजी घेऊ नये. अर्थात, मनमानी किंवा अवास्तव किंवा दुर्भावनापूर्ण - अधिकाराच्या वापराच्या प्रकरणात, न्यायालय निश्चितच अशा निर्णयात हस्तक्षेप करेल परंतु प्रकरणातील तथ्ये आणि परिस्थिती पाहता, विद्वान एकल न्यायाधीशांनी विक्री सूचनेच्या कलम १२(ड) च्या आवश्यकतेचे केलेले स्पष्टीकरण समर्थनीय ठरणार नाही.

१९. दुसरीकडे, श्री. चांदुरकर यांनी ए.जी. कन्स्ट्रक्शन कंपनी (सुप्रा) मध्ये पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाच्या निकालावर भर दिला आहे. पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयासमोरील खटल्यात उलट परिस्थिती होती जिथे मालकी हक्काची कंपनी मेसर्स ए. जी. कन्स्ट्रक्शन कंपनीने निविदा सूचनेनुसार बोली सादर केली होती आणि याचिकाकर्ता-मालक यांचा युक्तिवाद होता की भागीदारी फर्म-मेसर्स बी. जी. कन्स्ट्रक्शन कंपनी भटिंडा यांचा भागीदार असताना त्यांना मिळालेला अनुभव त्यांचा स्वतःचा अनुभव मानला जावा. वरील विचित्र तथ्यांच्या प्रकाशात पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने न्यू होरायझन्स लिमिटेड (सुप्रा) मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाला वेगळे केले की सर्वोच्च न्यायालयाने वर्णन केलेल्या प्रत्येक उदाहरणात एक व्यक्ती किंवा संस्थेला त्याच्या वैयक्तिक क्षमतेमध्ये आवश्यक असलेला मूर्त अनुभव होता जो परिमाणात्मक होता आणि ज्याच्या मदतीने ते स्वतःला दुसऱ्या

कंपनीत विलीन करू शकत होते किंवा आवश्यक अनुभव नसलेल्या फर्मसोबत भागीदारी करू शकत होते. खंडपीठाने परिच्छेद २५ मध्ये खालीलप्रमाणे निर्णय दिला :-

“२५. खरं तर, न्यू होरायझन्स लिमिटेड (सुप्रा) मधील निर्णयाचे विश्लेषण केल्यावर, आमचे मत असे आहे की निकालाच्या संबंधित परिच्छेदांचा उतारा घेताना, आम्ही जोर दिलेल्या काही निरीक्षणांमध्ये आमचे मत अनुकरण आणि समर्थन करते. उदाहरणार्थ, सर्वोच्च न्यायालयाने वर्णन केलेल्या प्रत्येक उदाहरणात, एखाद्या व्यक्तीला किंवा संस्थेला त्याच्या वैयक्तिक क्षमतेमध्ये आवश्यक असलेला मूर्त अनुभव होता, जो परिमाणात्मक (गुणात्मक आणि/किंवा परिमाणात्मक) होता, आणि ज्याद्वारे तो स्वतःला दुसऱ्या कंपनीत विलीन करू शकत होता किंवा आवश्यक अनुभव नसलेल्या फर्मशी भागीदारी करू शकत होता. या उदाहरणांमध्ये अशा व्यक्तीला किंवा संस्थेला प्रत्यक्षात अनुभव होता हे तथ्य निर्विवाद असल्याने, पुनर्गठित कंपनी किंवा बोली सादर करणाऱ्या फर्मच्या नावावर तो अनुभव नव्हता म्हणून अशा अनुभवाला दुर्लक्ष करणे किती मूर्खपणाचे आहे यावर सर्वोच्च न्यायालयाने टिप्पणी केली.

२०. ए. जी. कन्स्ट्रक्शन कंपनी (सुप्रा) मधील खटल्याच्या विचित्र तथ्यात्मक मांडणीमध्ये पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने असा निर्णय दिला की, ज्या भागीदारी फर्ममध्ये याचिकाकर्ता भागीदार होता त्या पूर्वीच्या भागीदारी फर्मच्या नावाचा अनुभव त्याला वैयक्तिक क्षमतेने मिळालेला अनुभव मानता येणार नाही. त्यामुळे हा निकाल स्पष्टपणे ओळखता येतो आणि न्यू होरायझन्स लिमिटेड व

अन्य (सुप्रा) मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयापेक्षा वेगळा दृष्टिकोन घेण्याचे कारण असू शकत नाही आणि त्यानंतर सागर लुकआउट (सुप्रा) मध्ये या न्यायालयाच्या खंडपीठाने दिलेला दुसरा निर्णय दिला आहे.

२१. म्हणून आमच्या मते, याचिकाकर्त्याच्या तांत्रिक पात्रतेचे मूल्यांकन करण्यासाठी, मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सच्या मालकाचा अनुभव याचिकाकर्ता-एलएलपीचा अनुभव म्हणून विचारात घेणे आवश्यक आहे.

२२. श्री. देशमुख यांनी कायद्याच्या कलम २३ चा आधार घेत त्यांच्या या युक्तिवादाचे समर्थन केले आहे की एलएलपी भागीदारी फर्मपेक्षा पूर्णपणे वेगळ्या पायावर आहे आणि म्हणूनच न्यू होरायझन्स लिमिटेड (सुप्रा) मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने मांडलेला कायदा एलएलपीशी संबंधित नाही. कायद्याच्या कलम २३ मध्ये असे म्हटले आहे :-

“२३. भागीदारांचे नाते.-

(१) या कायद्याद्वारे अन्यथा तरतूद केल्याशिवाय, मर्यादित दायित्व भागीदारीच्या भागीदारांचे परस्पर हक्क आणि कर्तव्ये, आणि मर्यादित दायित्व भागीदारी आणि त्याच्या भागीदारांचे परस्पर हक्क आणि कर्तव्ये, भागीदारांमधील किंवा मर्यादित दायित्व भागीदारी आणि त्याच्या भागीदारांमधील मर्यादित दायित्व भागीदारी कराराद्वारे नियंत्रित केली जातील.

(२) मर्यादित दायित्व भागीदारी करार आणि त्यात केलेले कोणतेही बदल, जर असतील तर, ते रजिस्ट्रारकडे अशा स्वरूपात, पद्धतीने आणि विहित केलेल्या शुल्कासह दाखल केले जातील.

(३) मर्यादित दायित्व भागीदारी स्थापन करण्यापूर्वी ज्या व्यक्तींनी त्यांचे नाव निगमन दस्तऐवजात नोंदवले आहे त्यांच्यामध्ये केलेला लेखी करार मर्यादित दायित्व भागीदारीवर बंधने लादू शकतो, परंतु मर्यादित दायित्व भागीदारी स्थापनेनंतर सर्व भागीदारांनी अशा कराराला मान्यता दिली असेल.

(४) कोणत्याही बाबतीत करार नसल्यास, भागीदारांचे परस्पर हक्क आणि कर्तव्ये आणि मर्यादित दायित्व भागीदारी आणि भागीदारांचे परस्पर हक्क आणि कर्तव्ये पहिल्या अनुसूचीमध्ये नमूद केलेल्या त्या प्रकरणाशी संबंधित तरतुदींद्वारे निश्चित केली जातील.

२३. आमच्या मते, कायद्याच्या कलम २३ मध्ये कराराद्वारे भागीदारांचे हक्क आणि कर्तव्ये आणि एलएलपीचे हक्क आणि कर्तव्ये यांचे नियमन करण्याची तरतूद आहे . आमच्या मते, कायद्याच्या कलम २३ च्या तरतुदी एलएलपीला लागू होणार नाहीत, भागीदारी फर्ममध्ये प्रवेश करण्यापूर्वी भागीदाराचा अनुभव फर्मचा अनुभव म्हणून गणण्याचे तत्व. प्रतिवादी क्रमांक १ ते ३ तसेच प्रतिवादी क्रमांक ४ या दोघांनीही याचिकाकर्त्याने अवलंबून असलेल्या व्यवसाय हस्तांतरणासाठी सामंजस्य कराराच्या सत्यतेबद्दल शंका उपस्थित केली आहे. आमच्या मते, एकदा मालकाने एलएलपीमध्ये

प्रवेश केल्यानंतर एलएलपीचा अनुभव म्हणून गणण्याचे तत्व ओळखले गेले की, व्यवसायाचे प्रत्यक्ष विलीनीकरण झाले आहे की नाही हे अप्रासंगिक बनते. त्या अर्थाने, याचिकाकर्त्याने मालकीच्या व्यवसायाचे एलएलपीमध्ये विलीनीकरण सिद्ध करणे खरोखर आवश्यक नव्हते. तरीही याचिकाकर्त्याने अशा विलीनीकरणाचा पुरावा देणारे दस्तऐवज सादर केले आहेत. श्री. देशमुख यांनी कायद्याच्या कलम ६० च्या तरतुदींचा आधार घेत त्यांच्या युक्तिवादाच्या समर्थनार्थ असे म्हटले आहे की सदर तरतूद एलएलपीच्या व्यवस्थेच्या किंवा विलीनीकरणाच्या योजनेसाठी सविस्तर प्रक्रियेचे पालन करण्याची कल्पना करते. आमच्या मते, या युक्तिवादाला कोणताही आधार नाही कारण कायद्याच्या कलम ६० मध्ये एलएलपीच्या कर्जदार किंवा भागीदारांशी तडजोड किंवा व्यवस्थेचा उल्लेख आहे. येथे आम्हाला एलएलपीच्या विद्यमान भागीदारांमधील कोणत्याही व्यवस्थेचा संबंध नाही. मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सचे मालक एलएलपीच्या स्थापनेपासूनच त्याचे भागीदार बनले आहेत आणि म्हणूनच कायद्याच्या कलम ६० ला एलएलपीच्या स्थापनेशी संबंधित कोणताही अर्ज राहणार नाही. कोणत्याही परिस्थितीत, मेसर्स नंदकुमार कन्स्ट्रक्शन्सच्या अनुभवाचे मूल्यांकन करण्याच्या तत्वाला एलएलपीचा अनुभव म्हणून लागू करण्यासाठी कायद्याचे कलम ६० पूर्णपणे अप्रासंगिक आहे.

२४. या प्रकरणाचा एकूणच विचार केल्यानंतर, आमचा असा विचार आहे की निविदा प्राधिकरणाने याचिकाकर्त्याची बोली गैर-प्रतिसादात्मक म्हणून धरून घोर चूक केली

आहे. याचिकाकर्त्याने विहित पात्रता निकष पूर्ण केले आहेत आणि त्यानुसार त्यांची आर्थिक बोली विचारात घेणे आवश्यक आहे.

२५. श्री. नरवणकर यांनी असे सादर केले होते की याचिकाकर्ता एल-१ आहे आणि तो कंत्राट देण्यास पात्र आहे. सध्या, निविदा प्राधिकरणाला याचिकाकर्त्याने सांगितलेल्या नेमक्या किंमतीबद्दल माहिती नाही कारण त्याची आर्थिक बोली कधीच उघडली गेली नव्हती. प्रतिवादी क्रमांक ४ ला यशस्वी बोलीदार म्हणून घोषित करण्यात आले आहे. श्री. देशमुख यांनी त्यांच्या क्लायंटकडून सूचना घेतल्यानंतर, एक योग्य विधान केले आहे की जर याचिकाकर्त्याची आर्थिक बोली एल-१ आढळली तर, प्रतिवादी क्रमांक ४ त्याच्याशी जुळवण्यास तयार आहे. श्री. नरवणकर यांनी असे सादर केले की याचिकाकर्ता त्याच्या आर्थिक बोलीत सुधारणा करण्यास तयार आहे. राम अँड शाम कंपनी विरुद्ध हरियाणा सरकार (मनु/एससी/००१७/१९८५) मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने निविदा प्राधिकरणाला सर्वोत्तम दर मिळतील याची खात्री करण्यासाठी दोन्ही स्पर्धात्मक पक्षांमध्ये पुन्हा बोली लावण्याचे तत्व मान्य केले आहे. याचिकाकर्ता आणि प्रतिवादी क्रमांक ४ दोघेही त्यांच्या आर्थिक बोलींवर पुन्हा वाटाघाटी करण्यास इच्छुक असल्याने, प्रतिवादी क्रमांक १ ते ३, याचिकाकर्त्याची आर्थिक बोली उघडल्यानंतर, दोन्ही पक्षांना वाटाघाटीसाठी आमंत्रित करतील आणि सर्वात कमी दर देणाऱ्या पक्षाला कंत्राट देतील.

२६. त्यानुसार ही याचिका अंशतः यशस्वी झाली आहे आणि आम्ही पुढील आदेश पारित करत आहोत :-

- i) याचिकाकर्त्याची बोली प्रतिसाद न देणारी असल्याचा दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ चा आदेश रद्द करण्यात येत आहे.
- ii) याचिकाकर्त्याला आर्थिक बोली उघडण्यास पात्र धरले जाते आणि त्यानुसार त्याची आर्थिक बोली उघडली जावी.
- iii) याचिकाकर्त्याची आर्थिक बोली उघडल्यानंतर, निविदा अधिकारी याचिकाकर्ता आणि प्रतिवादी क्रमांक ४ दोघांनाही पुनर्वाटाघाटी प्रक्रियेसाठी आमंत्रित करतील आणि त्यानंतर सर्वात कमी बोली देणाऱ्या संस्थेला निविदा देतील. हे स्पष्ट केले जाते की याचिकाकर्ता आणि प्रतिवादी क्रमांक ४ व्यतिरिक्त इतर कोणताही बोलीदार पुनर्वाटाघाटी प्रक्रियेत सहभागी होण्यास पात्र राहणार नाही.

२७. वरील निर्देशांसह, याचिका अंशतः मंजूर करण्यात येत आहे आणि निकाली काढण्यात येत आहे. न्यादेश अंशतः कायम करण्यात येत आहे. खर्चाबाबत कोणताही

आदेश असणार नाही.

(न्यायमूर्ती श्री. संदीप व्ही. मारणे)

(मुख्य न्यायाधीश)

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

=====